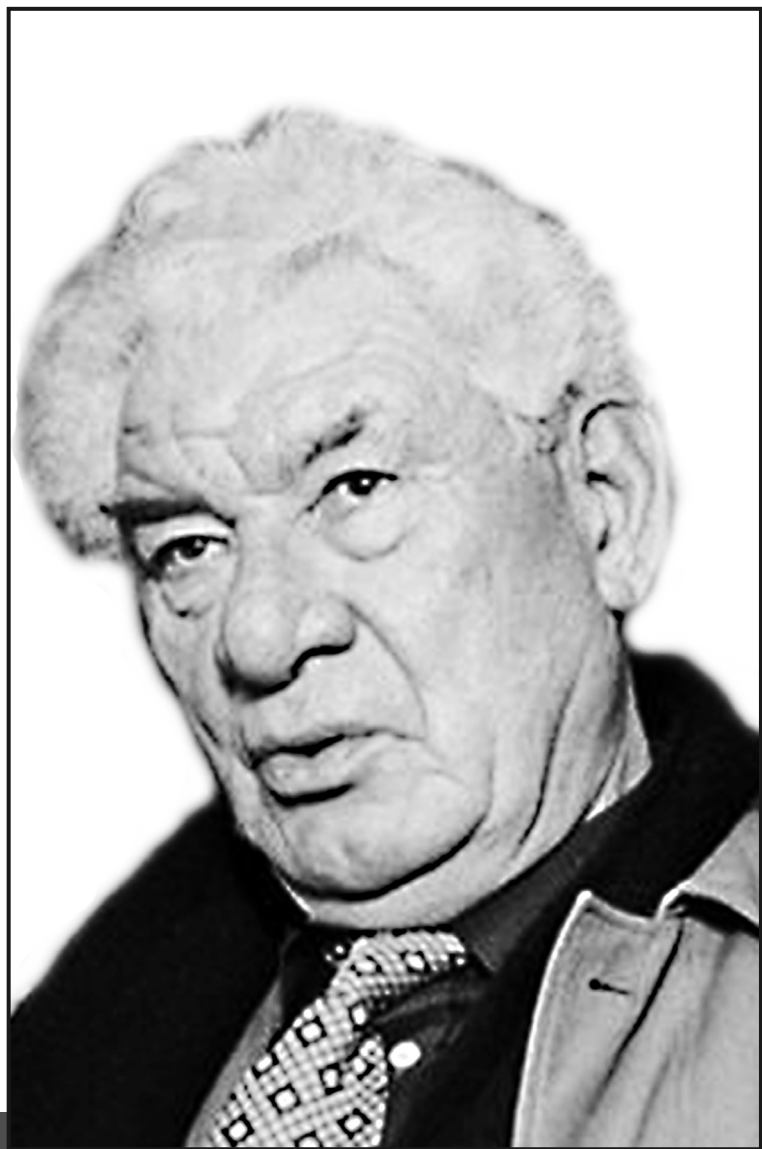

MIRCEA SĂNTIMBREANU
SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

1926 – 1999

Mircea Sântimbreanu

SĂ STĂM DE VORBĂ FĂRĂ CATALOG

Andreas
PRINT

CUPRINS

Cuvânt înainte / 7

CONVORBIRI / 11

La început câteva cuvinte despre

cât durează o oră de clasă / 11

Și câte ceva despre... aritmetica

învățăturii / 19

Disciplina / 22

Autodisciplina – forma superioară

a disciplinei / 25

Despre disciplina la lecție / 28

Disciplina pregătirii temelor / 36

Control și autocontrol / 43

Colegii noștri / 47

Cum să ne ajutăm colegii la

învățătură / 52

E grea matematica? / 58

Limba noastră / 63

Respectul față de părinți / 68

Despre respectul față de

profesor / 75

Respectarea bunului obștesc / 82

Despre exercițiile tinereții / 87

Onoarea detașamentului / 104

Despre recapitulare / 111

Despre teze/ 117

Despre vacanță / 120

CĂRȚI POȘTALE / 125

Întâlnirea cu școala / 125

Contra cronometru / 127

Absenți-prezenți / 129

A ajuta / 131

Ajutoor! / 133

Vino, teză, cu viteză / 135

– Puștiule! / 138

De ce nu cu post-scriptum? / 140

A, B, C / 142

Poli opuși/ 145

Un „duo” / 146

Întâlniri și reîntâlniri / 148

Pornind de la trandafiri/ 151

Măsura / 152

Fapte vitejești / 154

Fruntașii / 156

Steluța / 158

Frumusețea orașelor / 160

Bunicii / 161

Ce ne place? / 1643

Dârzenie / 166

Salvatori / 167	Anonimii / 181
Luna aplauzelor / 169	Ideea / 182
Expediții / 171	Paleta / 183
Numărați până la 500 000? / 172	Comorile / 185
Pădurea / 174	Ce ne facem? / 186
Valea Prahovei / 176	Confruntare / 188
Inscripții / 177	Secretul de a iubi / 190
...Obișnuințe / 179	

CUVÂNT ÎNAINTE

VISĂM NECONTENTIT la ziua de mâine. Visăm cu ochii deschiși, căci în fiecare gest al nostru iscodim conturul, prelungirea, ecoul său pe harta înfăptuirilor obștești. Arhitectul așterne prima linie pe planșa sa, dar visează întregul cartier, excavatorul smulge prima cupă din pământul fundației, dar visează întregul edificiu. Și voi, școlarii, visați. În fiecare rând așternut pe caiete, la fiecare prag biruit al unui exercițiu, cu fiecare lecție, cu fiecare vers învățat, cu fiecare kilometru de drumetrie vi se mărește capacitatea de a visa, precizia acestor visuri.

Dacă râdem de cărțuliile ce tălmăcesc visele nopții, există, în schimb, o metodă sigură de a ghici consistența celorlalte visuri, visurile zilelor noastre. Ce și cât se va înfăptui mâine din visul fiecăruia?

E adevărat, conducând tractorul într-o zi dogoritoare, nimeni nu te va întreba data la care a avut loc războiul de 100 de ani, dar, dacă obligației de a învăța datele la istorie i-ai tras chiulul, obișnuința acestui chiul te va împiedica să conduci tractorul pe arșiță. Îl vei lăsa la umbră.

Te plângi uneori că meritai 6 și profesorul ți-a dat 5. E posibil să ai dreptate. 5 și 6 sunt uneori greu de deosebit; sunt frați gemeni. Apreciindu-ți strădania, imboldul spre muncă, pasiunea sau inerția ta față de obligațiile școlare prin note, catalogul îți pronostichestă cel mai adesea însuși viitorul! Va fi un viitor între 5 și 6. Un viitor mediocru. Viitorul este, însă, opera tuturor, și mecanicul dieselist ce va remorca zeci și zeci de vagoane și va răspunde de sute de vieți are dreptul să știe cu precizie că, de pildă, cârligele dintre vagoane n-au fost făcute pentru o notă între 5 și 6.

Într-o corespondență, un școlar, pomenind de pasiunea pentru joacă a unor colegi, scrie: „Mâine societatea n-o să-i întrebe: Știți să vă jucați?”

Firește, joaca își are rostul ei, și societatea nu numai că nu tăgăduiește dreptul la joacă, dar aș spune că îl și garantează. Există doar fabrici de jucării și jocuri, stadioane, recreații și vacanțe, cărți și reviste ce vă învață sute de jocuri, iar voioșia este legea vârstelor voastre.

Într-adevăr, mâine, societatea n-o să te întrebe dacă știi „bâza” sau „leapșa pe cocoțate”. Visând la ziua de mâine, trebuie să te pregătești. Pentru mâine ne pregătim azi. Cineva – întregul popor vă așteaptă v-a și cuprins în viitorul patriei, v-a și rezervat locuri de cinste. Sunteți școlari, și de aceea singurul răspuns posibil la această chemare este să fiți mereu prezenți. La școală, în fața cărții, în clasă, răspundeți cu fruntea sus: „Prezent!” Iar după aceea puteți alerga la „bâză”; dar numai după. Pentru aceasta și pentru alte motive vom sta pe treptele acestei cărți de vorbă fără catalog.

Vom proceda fără tradiționala invitație „Stați jos”, fără strigarea prezenților sau ascultare. Mai degrabă cel scos la lecție este profesorul. Puteți vedea ce și câte știe despre propria voastră meserie – meseria de școlar.

Iată, profesorul a ridicat mâna. Să-l ascultăm. Se pare că s-a pregătit vreo 30 de ani pentru aceasta. Poate de aceea se și bucură că va fi ascultat. Dar cea mai mare bucurie a sa ar fi să știe că v-a ajutat, că discuțiile acestea au putut să lumineze și să netezească ici-colo porțiuni din drumul pe care v-ați avântat și pe care – uneori din prea mult avânt, alteori dimpotrivă – vă mai poticniți. O face și pentru că vede în voi pe propriii săi locotenenți în ofensiva neîntreruptă pe care o ducem spre lumină. Or, față de locotenenți nu poți să ai taine. Parcă succesul s-ar putea obține fără colaborarea voastră? E o bătălie pe care niciun stat-major de pedagogi n-o poate câștiga din cancelarie.

Văd, ca pe un câmp de luptă în zori, santinelele ocupându-și postul, patrurile angajate în marș în drum spre pozițiile-cheie. Recunosc după cravatele roșii vârsta combatanților. În fond, ei

dau lupta, a lor e izbânda, ei o folosesc în primul rând. De ce n-ar ține atunci cont de sfaturile unui ostaș mai bătrân? Aici n-avem secrete militare. Jurnalul de front, hărțile de campanie, instrucțiunile, concluziile etc. vă stau la dispoziție, la vedere, fără cifru. Le și dezbatem pe toate public, căci „inamicul“ nu e în fața noastră, ci – atât cât e și atât cât ne încurcă – este în noi, înlăuntrul nostru. Acolo se află în poziție de atac lenea, nepăsarea, lipsa de voință, bunul-plac sau, într-un singur cuvânt, indisciplina. Să fie un secret că vrem s-o lichidăm?

Autorul ar fi mulțumit să știe că în această luptă măcar unele din aceste convorbiri s-au adăugat stivei voastre de muniții, s-au potrivit calibrului armelor voastre și v-au ajutat în bătălia neîntreruptă pe care o duceți spre autoperfecționarea voastră, pentru deplina cucerire a zilei de mâine.

CONVORBIRI

La început câteva cuvinte despre cât durează o oră de clasă

– Cât durează o oră de clasă?

La această întrebare nici nu se mai ridică mâna. Fiecare școlar cunoaște răspunsul: 50 de minute! Precis 50 de minute, după regulament, după ceasul școlii și după orice ceas care merge bine. Într-adevăr, atât durează o lecție din momentul în care a sunat de intrare și până ce sună de ieșire.

Și dacă cineva ar răspunde: 3.000 de secunde, răspunsul ar fi și mai precis, căci la o lecție nicio secundă nu e de prisos, fiecare clipă își are rostul ei. Fiindcă ora de clasă e o oră de muncă, de încordare, de ofensivă. Acesta e cuvântul cel mai bun: o oră de atac.

Sub conducerea profesorului, clasa, asemenea unui detașament aflat în luptă, înaintează pe un anumit front, atacă și cucerește poziție după poziție, consolidează punctele câștigate, se apropie pas cu pas de țintă: cetatea științei. Și dacă vi se vorbește adesea de această „cetate”, se întâmplă tocmai pentru că nu există și nu va exista niciodată o galerie secretă, o parolă magică de felul lui „Sesam, deschide-te!” sau vreun covor fermecat care să ne facă să aterizăm direct în curtea interioară a acestei râvnite cetăți. Dimpotrivă, este vorba de o înaintare cel mai adesea înceată, în care fiecare cotă cucerită trebuie temeinic consolidată spre a nu aluneca în jos, cine știe când, poate chiar când ți-e lumea mai dragă. Pe drumul acesta întortocheat și greu, lung și nu întotdeauna perfect luminat, întreaga clasă își strânge rândurile și, mână în mână cu profesorul – călăuză încercată –, suie irezistibil spre înălțimi secundă de secundă, oră de oră, trimestre de trimestre, an de an.

Bine, dar dacă e vorba de o înaintare de ani, 12 ani! – ar putea obiecta cineva din coada coloanei —, de ce să măsurăm timpul în secunde? De ce? Cel puțin din două motive.

Întâi pentru că există cea mai intimă legătură cu putință între secunde și ore, mai ales la orele de clasă. Știți foarte bine că adesea toată truda unei ore se cristalizează în cele câteva secunde în care se extrag regula, teorema, definiția etc. Săriți peste aceste secunde, și ora va rămâne ca un fruct sec pe ramura trimestrului. Numai coaja.

Pentru a pierde o oră nu e, așadar, nici pe departe nevoie să pierzi toată... ora. E un adevăr de care mulți, risipind într-un fel sau altul doar câteva minute la fiecare oră, își dau seama abia la sfârșitul trimestrului sau, ceea ce e și mai rău, abia... la toamnă.

În al doilea rând cronometrăm la clipă ora de clasă pentru că secundele tale de neatenție nu rămân aproape niciodată numai ale tale. În clasă nu ești singur, aici se află și colegii de clasă, 30-40 de băieți și fete.

Tu, cel turbulent, ai dintr-odată patru vecini, iar aceștia, la rândul lor, patru înmulțit cu patru care se deranjează reciproc. Aici totul se înlănțuie exact ca și vagoanele unei garnituri de tren, și este limpede că dacă un singur vagon deraiază, să presupunem, aceasta se va resimți și asupra celorlalte...

Ești poate mirat când, pentru neatenția celui din ultima bancă, primește observație, să zicem, cel din prima. Poate îți închipui că de la catedră nu se observă bine. Iată o oră de clasă: în bancă, cu mâinile la piept, nemișcat, stă un școlar. Statuie. Deodată buzele statuii încep să se miște. Capul se rotește aproape imperceptibil spre stânga, apoi spre dreapta.

– După masă, la trei, meci cu a șaptea...

Cel din stânga, oțărât:

– De ce la trei? Era vorba la patru...

Cel din dreapta, mulțumit:

– În regulă, la trei! La trei, băieți...

Al doilea din dreapta, rugător:

– La trei și un sfert...

**DE ACELAȘI AUTOR
LA EDITURA ANDREAS**

Pentru întreaga noastră ofertă accesați
www.editura-andreas.ro/andreas